

קיצרולד

(Kaiserwald; לטוויית: Meza-Park). מחנה ריכוז בלטווייה.

מחנה ק' הוקם במרס 1943 בפרור נופש סמוך לריגה, וראשוני העצירים בו היו כמה מאות פושעים פליליים גרמנים. מיוני 1943 נשלחו לק' רוב היהודים שהוצאו מריגה. עם חיסול הגטאות בלטווייה בנובמבר 1943, הגיעו לק' שארית יהודי לטווייה מהגטאות המחוסלים בריגה, בליפיה ובדוינסק, וכן שארית יהודי גטו וילנה. מעטים מיהודי גטו ריגה נשלחו למחנות עבודה שונים: בית- החרושת 'לנטה' (Lentta), מחנה שטרצדנהוף (Strazdenhof, לטוויית: Strazdemuiza), שירות הרכבות הממלכתי 'רייכסבאן' ובסיסי צבא ומשטרה גרמניים, כגון הק.פ. (H.K.P.; Heeres Kraftfahrpark – שירות מוסכים צבאי) וא.ב.א (A.B.A., Armeebekleidungsamt – מחסני בגדים של הצבא). במרוצת הזמן הוכפפו גם המחנות ההם לק', וכול היהודים שחיו על אדמת לטווייה הפכו לאסירי מחנה הריכוז. ב-1944 הובאו למחנה ק' אלפי נשים יהודיות מהונגריה, וכן היתה שם קבוצה של יהודים מלודז'. במרס 1944 הגיע מספר האסירים בק' ושלוחותיה ל-11,878, בהם 6,182 גברים ו-5,696 נשים. רק 95 מהם לא היו יהודים. במחנה ובשלוחותיו התגוררו באורח לא רשמי מספר קטן של ילדים יהודים שהצליחו לחמוק מהאקציית השונות.

מחנה ק' נועד לניצול כוח העבודה של האסירים. רובם המכריע עבד בבתי-חרושת, במיכרות, בחוות חקלאיות ועוד. קבוצה גדולה של נשים עבדה בתשלובת החשמל התעשיינית הגדולה א.א.ג. (A.E.G., ALLGEMEINE Elektrizität Gesellschaft), אסירים יהודים מעטים עבדו בשירותי המחנה: במטבח, במחסני הבגדים, בבתי-מלאכה שונים ובשירותי הרפואה. המחנה היה מאורגן כמחנה ריכוז: לבוש אחיד, מספרים אישיים, מגורים נפרדים לגברים ולנשים, עבודה קשה, משמעת קשוחה ועונשים אכזריים. האסירים סבלו מרעב, מקור ומצפיפות. מפקד המחנה היה ס"ס אוברשטורמפירר זאואר.

ביולי 1944, עם התקרר הצבא האדום לגבולות לטווייה, החלו הגרמנים להוציא בהדרגה את האסירים מק'. ערב הפינוי נערכו אקציות אכזריות ובהן נרצחו אלפי יהודים בלתי כשירים לעבודה – חולים, תשושים וילדים. באחת משלוחות ק' הוציאו להורג את כול האסירים היהודים שנרשמו לחובתם עבירות שונות בעת שהייתם במקום, ובאחר רצחו את כול היהודים פרט לבני 18-30. בספטמבר 1944 הסתיים תהליך הפינוי, פרט לכמה עשרות יהודים שהותירו הגרמנים לעבודות שונות. המוצאים הועברו באוניות וברכבות למחנה שטוטהוף הסמוך לדנציג, ובמרוצת הזמן פוזרו בחלקם למחנות שונים בפנים גרמניה.